

Utredning till nämnden för fostran och lärande om vidare åtgärder på grund av motionen om avgiftsfria menstruationsprodukter

Ella Immonen, Maria Saita och 34 andra fullmäktigeledamöter lämnade 9.6.2025 en motion, där de föreslår att staden utreder situationen för avgiftsfria menstruationsprodukter i Esbo efter vårdreformen och utreder möjligheten att dela ut gratis menstruationsprodukter åt alla skolelever som behöver dem, i synnerhet till mindre bemedlade unga.

Ungdomsfullmäktige i Esbo gav ett utlåtande om motionen i oktober 2025. Ungdomsfullmäktige understödde motionen om avgiftsfria menstruationsprodukter.

Utlåtandet för den aktuella motionen har beretts av enheten för förvaltning och utveckling inom staben för sektorn för fostran och lärande samt av resultatenheten för finsk grundläggande utbildning. Utlåtandet behandlades av nämnden för fostran och lärande 29.10.2025, av nämnden Svenska rum 30.10.2024, av stadsstyrelsen 24.11.2025 och av fullmäktige 8.12.2025.

Nämnden för fostran och lärande föreslog i samband med sitt beslut att sektorn i rask takt utreder i vilken omfattning eleverna och de studerande känner till möjligheten att få avgiftsfria menstruationsskydd vid sin läroanstalt samt att mer effektivt informera de relevanta målgrupperna om saken. Fullmäktige hemställde i samband med sitt beslut att den behöriga nämnden informeras om huruvida alla skolor och läroanstalter delar ut gratis menstruationsprodukter samt en ges en utredning om åtgången i de olika skolorna.

Frågan har utretts vid staben för sektorn för fostran och lärande i samarbete med Västra Nylands välfärdsområde. Inom skol- och studerandehälsovården vid Västra Nylands välfärdsområde rapporterades det att avgiftsfria menstruationsprodukter (bindor och ofta också tamponger) finns tillgängliga i alla skolor och gymnasier på en toalett i närheten av hälsovårdarens rum eller på någon annan plats. I vissa fall har bindor placerats i lärarrummet för brådska situationer. De menstruationsprodukter som skol- och studerandehälsovården delar ut är dock avsedda för nödsituationer, till exempel om menstruationen börjar under skoldagen. Därför har informationen om utdelningen getts i begränsad utsträckning, närmast på hälsovårdarens mottagningar.

Västra Nylands välfärdsområde kunde inte ge information om hur mycket menstruationsprodukter som går åt. I Tavastehus inleddes hösten 2025 ett försök med avgiftsfria menstruationsprodukter, där det i varje skola i samband med toaletterna finns utdelningslådor för tamponger och bindor. Enligt en uppskattning från januari 2026 har det under hösten gått åt märkbart färre menstruationsprodukter än vad man förväntat sig. Officiell statistik fanns ännu inte.

Frågan utreddes också hos socialservicen i Västra Nylands välfärdsområde. Utgifter för menstruationsprodukter ingår i de utgifter som täcks med utkomststödets grunddel, det vill säga stöd kan fås som en del av det grundläggande utkomststödet. Om familjer står inför ekonomiska utmaningar lönar det sig att hänvisa dem till FPA för att utreda om de har rätt till grundläggande utkomststöd, och vid behov till att ansöka om kompletterande utkomststöd från vuxensocialarbetet. En vuxen lämnar in en ansökan för sin egen räkning, och stöd för minderåriga söks via föräldrarna.

Man har kommit överens med skol- och studerandehälsovården i välfärdsområdet om att se till att det finns bindor på en lämplig toalett i varje skola och läroanstalt. Välfärdsområdet överväger att effektivisera informationen för sin del så att varje flicka/person med menstruation är medveten om saken. Staben för sektorn för fostran och lärande har också via rektorerna sänt ett informationsmeddelande om saken till undervisningspersonalen i skolor med årskurs 1–6, skolor med årskurs 7–9, gymnasier och Omnia 26.2.2026.

I skolorna och läroanstalterna i Esbo är det inte ekonomiskt möjligt att med nuvarande resurser ordna en omfattande utdelning av menstruationsprodukter. Personalen i skolorna och läroanstalterna kan inte heller fastställa om någon är mindre bemedlad, så att stödet skulle kunna riktas till de unga som har det sämre ställt.